

ПАРТИЗАНСЬКІ КОЛЕКЦІЇ

МЕМОРІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ “НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ІСТОРІЇ
ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ 1941-1945 РОКІВ”

Путівник

ПАРТИЗАНСЬКІ КОЛЕКЦІЇ

МЕМОРІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ
“НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ІСТОРІЇ
ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ
1941-1945 РОКІВ”

ОСОБОВІ ФОНДИ

УДК 096:929](477)(036)
ББК 79.1(4Укр)я2
П 18

Партизанські колекції Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років». Особові фонди. Путівник / Ін-т історії України НАН України, Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років»; редкол.: Л.В. Легасова (кер. проекту) та ін. – К.: Аеростат, 2014. – 552 с.

ISBN 978-617-7158-05-8

Путівник відкриває серію, присвячену унікальним колекціям учасників підпільно-партизанської боротьби в Україні в 1941 – 1944 рр., що зберігаються у фондозбірні Меморіального комплексу. Видання містить археографічно-джерелознавчу розвідку про особливості колекції та особисті матеріали учасників радянського руху Опору, розлогі біобібліографічні та музейно-документальні археографічні ресурси на 489 партизанів та підпільників.

Книга розрахована на науковців, краєзнавців, викладачів та студентів, усіх, хто цікавиться вітчизняною історією періоду Другої світової війни.

Редакційна колегія

В.М. Литвин, В.А. Смолій, І.П. Ковальчук, Л.В. Легасова (керівник проекту),
О.Є. Лисенко (науковий редактор), І.К. Патриляк (науковий редактор),
В.М. Сімперович (відповідальний редактор), Н.О. Смолярчук, В.П. Фоміна, М.Ю. Шевченко,
Н.О. Шевченко

Рецензенти

В.І. Кучер, д.і.н., проф., Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН України
А.І. Чуткий, д.і.н., проф., Київський національний економічний університет

Автори та упорядники

Л.В. Легасова, О.П. Білоус, В.А. Гедз, І.К. Патриляк, В.І. Смірнова, М.Ю. Шевченко

Науково-допоміжна група

Т.В. Губань (коректор), А.Ф. Малород (комп'ютерний набір), С.В. Нікітіна (верстка),
О.В. Спасіченко (коректор), Л.М. Петухова, Т.М. Погоріла, В.Л. Третяк

Затверджено до друку вченою радою Інституту історії України НАН України, протокол № 7 від 30 вересня 2014 р., та вченою радою Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років», протокол № 5 від 20 серпня 2014 р.

ISBN 978-617-7158-05-8

© Меморіальний комплекс «Національний музей історії
Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років»
© Автори статей

З М І С Т

Валерій Смолій Вступне слово	4
Любов Легасова Від упорядників	6
Валентина Смірнова, Марина Шевченко Колекція персональних матеріалів учасників радянського руху Опору в Україні: джерелознавчий огляд.....	10
Іван Патриляк Радянські партизани в Україні: міфи навколо реальності.....	33
Персоналії: біобібліографічні та музейно-документальні археографічні ресурси	40
Музеалії з персональних колекцій	511
Іменний покажчик.....	543
Предметно-тематичний покажчик.....	546
Список умовних скорочень.....	551

ВСТУПНЕ СЛОВО

Упродовж останніх десятиліть Україна пережила своєрідну «архівну революцію» – масове залучення до наукового обігу раніше недоступних документів радянської епохи. Наслідком цього стала поява значної кількості археографічних видань у широкому тематичному спектрі вітчизняної історії минулого століття. Вона також стимулювала підготовку низки архівних путівників, оглядів фондів та окремих документальних колекцій, що суттєво сприяє евристичним зусиллям учених. На жаль, ці нові тенденції лише частково торкнулися українського музейного простору. Музейні установи, як правило, обмежуються виданням експозиційних або виставкових путівників, рідше відкривають перед сторонніми «святе святих» – власні фонди. Через це важко знайти на книжковому ринку України бодай десяток історичних монографій, автори яких активно залучали б до джерельної бази своїх досліджень документи з музейних колекцій. Гігантський пласт історичних джерел, що зберігається у фондах історичних і краєзнавчих музеїв, залишається «терра інкогніта» для вітчизняної історіографії та джерелознавства.

Однією з перших вітчизняних установ, яка наважилася активно інтегрувати матеріали своїх фондів в український та світовий інформаційний простір, став Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років». Змістовні колекції, зібрані завдяки копіткій праці не одного покоління музейників, крок за кроком розкривають свої таємниці перед професійними істориками та ентузіастами-аматорами. Результатом тривалої співпраці науковців Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років» з ученими Національної академії наук України та колегами-архівістами став унікальний проект – путівник, який презентує особові колекції радянських партизанів, що зберігаються у фондозбірнях музею. Через призму документів, фотографій, спогадів, листів, книг, газет та особистих речей легендарних партизанських командирів і рядових учасників антинацистського руху Опору читач має можливість побачити не парадний, лакований, насичений стереотипами й героїзованими портретами «народних месників» образ «малої війни» за лінією фронту, а звичайних людей з їхніми думками, переживаннями, повсякденними клопотами і потребами, відчути справжню атмосферу протистояння із сильним і підступним ворогом, ціною в якій було саме життя.

У цій книзі читач не знайде політичних оцінок радянського партизанського руху в Україні періоду гітлерівської окупації, не побачить ідких характеристик історичних персоналій, не прочитає сенсаційних «викриттів»... Тут подані лише

факти, тільки «суха» інформація про унікальні особові колекції радянських партизанів, які впродовж повоєнних років збирали люди, небайдужі до збереження пам'яті про минуле свого народу. Однак саме завдяки такій інформації феноменологія антинацистського руху Опору постає в усій її складності й очищеній від авторських інтерпретацій сутності.

Сподіваємося, що це видання стане в пригоді дослідникам у їхній пошуковій праці, а також буде корисним для всіх читачів, які цікавляться воєнною історією нашої Батьківщини.

**ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ,
директор Інституту історії України НАН України,
академік НАН України**

ВІД УПОРЯДНИКІВ

Протистояння між нацистською Німеччиною і Радянським Союзом, яке розгорнулося в рамках Другої світової війни, мало характер тотального конфлікту, що охоплював не лише бойові дії на фронті, характеризувався не тільки колосальним напруженням економічних сил воюючих сторін із надмірною експлуатацією людських ресурсів, а й небаченим до того масштабним рухом Опору в тилу окупантів.

Упродовж 1941 – 1944 рр., долаючи неймовірні труднощі, партійно-радянському керівництву СРСР, Українському штабу партизанського руху (не тільки через надміру жорстоку окупаційну політику гітлерівців стосовно місцевого населення та військовополонених, а й завдяки напруженій організаційній роботі) вдалося розгорнути в заплілі Вермахту підпільно-партизанський рух, спрямований як проти нацистського режиму, так і проти будь-яких виявів опозиційності радянській владі серед населення, яке опинилося «під німцями».

Москва доволі високо цінувала заслуги учасників радянського підпільно-партизанського руху в Україні у справі дезорганізації німецького тилу, у знищенні засобів комунікації противника та переконанні окупованого населення в тому, що радянська влада залишила «під ворогом» західні регіони СРСР тимчасово. 97 українських партизанів і підпільників удостоєні звання Героя Радянського Союзу, командири найбільших дієвих українських партизанських з'єднань – генерал-майори С.А. Ковпак і О.Ф. Федоров удостоєні цього звання двічі, майже сто тисяч патріотів нагороджено орденами та медалями СРСР, зокрема медаллю «Партизану Вітчизняної війни» I, II ступенів.

Незважаючи на те, що з моменту завершення Другої світової війни минуло близько сімдесяти років, дослідницький інтерес до вивчення радянського руху Опору не згасає. Цьому сприяє як відкриття нових документальних масивів, так і загострення суспільного інтересу, пов'язаного з подіями сучасності (будь-які нові локальні війни, у тому числі так звані «гібридні», із застосуванням диверсійної тактики, відразу ж спричиняють сплеск інтересу до діяльності партизанів у роки війни). Тому ця проблематика залишається не тільки науково актуальною, а й суспільно затребуваною.

Широкий науковий і громадський інтерес до радянського підпільно-партизанського руху в окупованій нацистами Україні в умовах інформатизованого та глобалізованого суспільства супроводжується певними ризиками – швидким поширенням і засвоєнням широкими колами громадян (зокрема, окремими професійними істориками) наукоподібних міфів, фальсифікованих джерел та деструктивних ідеологем. У зв'язку з цим істотно збільшується відповідальність

сумлінного вченого, який зобов'язаний конструювати історичну нарацію, спираючись на широкий масив достовірних документальних джерел.

У цьому контексті суттєво зростає роль науково-документальних та науково-довідкових видань. Упродовж останніх десятиліть в Україні побачили світ численні археографічні збірники, що презентують видове й тематичне розмаїття першоджерел з актуальних проблем Другої світової війни. Однак на цьому робота із залучення до наукового обігу нових документів не завершується. Подальше розширення джерельної бази дослідження історії найбільшого збройного конфлікту світової війни дасть змогу науковцям відкрити для себе й суспільства нові аспекти глобальної історичної події, виявити дотепер приховані грані, зокрема про обставини становлення та розгортання руху Опору в Україні, висвітлити несподівані ракурси боротьби за виживання й волю в екстремальних умовах воєнних буднів. У цьому аспекті надзвичайно важливо актуалізувати ще й донині малодоступний для вчених гігантський масив історичних джерел, зосереджений в архівах, а також у фондах та експозиціях вітчизняних музеїв.

За 40 років існування музею історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років комплектування його фондової колекції відбувалося за різними тематичними спрямуваннями. Активно формувалася також колекція, присвячена діяльності партизанів і підпільників. Роботою пошуково-експедиційних груп музейних дослідників у визначеному напрямі було охоплено територію Білорусії, Росії, країн Прибалтики, вивчався загальноєвропейський рух Опору. Але все ж головним вектором фондотворчих зусиль науковців залишалася діяльність партизанів і підпільників, які боролися в окупованій нацистами Україні.

Останніми роками співробітники Національного музею історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років у співпраці з колегами з Інституту історії України НАН України підготували цикл спільних науково-документальних видань на базі історико-археографічного опрацювання тематичних фондових колекцій.

Наразі презентується науково-довідкове видання – путівник «Партизанські колекції Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років». Особові фонди». Воно стане особливо корисним для дослідників, які працюють у царині історичної бібліографістики і джерелознавства, адже вперше оприлюднюється колекція персональних матеріалів учасників радянського підпільно-партизанського руху в Україні.

Для видання відібрано 489 персональних комплексів представників «малої війни» в Україні (близько 6 тисяч одиниць різноманітних музейних предметів). В увідній частині видання подано історію її тезаврування, починаючи з республіканської виставки «Партизани України в боротьбі проти німецько-фашистських загарбників» (1946 – 1950 рр.); здійснено детальний археографічний аналіз та виявлено джерельні особливості усіх груп зберігання.

Слід зауважити, що більшу частину представлених персональних матеріалів зібрали співробітники Меморіального комплексу в ході особистого спілкування з ветеранами підпільно-партизанського руху або з їхніми рідними, зокрема під час численних наукових відряджень до всіх регіонів України, а також Радянського Союзу. Серед надходжень останнього часу особливо відзначимо матеріали Героїв України Є.С.Березняка і Т.Й.Маркус.

Основну частину пугівника становить розділ «Персоналії: біобібліографічні та музейно-документальні археографічні ресурси». Перелік особистих комплексів розміщений в алфавітному порядку. У назву кожного з них винесено останню посаду персоналії під час її перебування у складі партизанського формування, підпільної організації чи групи на території України *. До кожного такого «етюду» подано портретне зображення, за винятком комплексів загиблих або померлих, знімки яких не вдалося відшукати з об'єктивних причин (близько 14 %). Біографічні довідки укладені на основі відомостей з особистих документальних матеріалів офіційного характеру, у разі необхідності уточнені за допомогою довідок Комісії у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. при Президії Верховної Ради УРСР (України), військкоматів, архівних установ **.

У процесі підготовки видання через брак даних про дату й місце народження, проходження військової служби в довоєнний період, участь у війні на початковому етапі здійснювалося відповідне евристичне опрацювання 135 справ 5-го опису 62-го фонду Центрального державного архіву громадських об'єднань України. За результатами цієї роботи звірені, уточнені та доповнені відомості про 286 персоналій.

До більшості представлених особистих комплексів подано перелік стислої вибраної бібліографії (повний перелік – у покажчику). Виняток становлять окремі біографії учасників молодіжного підпільного руху.

Відбір матеріалів здійснено за всіма групами зберігання фондозбірні Меморіалу: «Фото», «Негативи», «Документи», «Листівки», «Нагороди», «Зброя і Техніка», «Речі», «Книжки», «Газети», «Образотворче мистецтво», «Філателія», «Плакати», «Фонодокументи», «Науково-допоміжний фонд» (матеріали персоналій представлено саме в такій структурній послідовності).

У документальній частині широко використані посвідчення, доповідні записки, щоденники, листи учасників руху Опору, а також документи з облікової документації штабів партизанських формувань, тобто ті наочні матеріали, що, з одного боку, найбільш аргументовано і змістовно підтверджують складність та неоднозначність руху Опору в Україні, а з другого – дають можливість заглянути

* Назви партизанських загонів і з'єднань подано за науково-довідковим виданням: Україна партизанська. Партизанські формування та органи керівництва ними (1941–1945 рр.): наук.-довід. вид. /Авт.-упоряд.: О.В. Бажан, А.В. Кентій, В.С. Лоцицький та ін. – К.: Парламентське вид-во, 2001. – 319 с.

** Назви населених пунктів, поданих у біографіях, наводяться відповідно до адміністративно-територіального поділу, що існував у роки нацистської окупації, а також за сучасним адміністративно-територіальним поділом.

за лаштунки офіційної портретної галереї, наблизитися до розуміння психології та мотивації стратегій поведінки «людей свого часу», сприйняти їх такими, якими вони були насправді, а не такими, якими їх хотіло бачити керівництво радянської держави. Це покоління, яке вже майже цілковито відійшло від нас, попри свої помилки і прорахунки, заслуговує на шану і пам'ять як частина суперечливої, важкої, але нашої власної історії. Об'єктивне та всебічне дослідження історичних процесів, сучасну на неупереджену інтерпретацію фактів і подій автори путівника вважали своїм професійним завданням.

Науковий апарат видання становлять іменний та предметно-тематичний покажчики, а також список скорочень.

Упорядники висловлюють щирі подяку колегам із Центрального державного архіву громадських об'єднань України за надані документи та корисні поради, враховані під час укладання путівника.

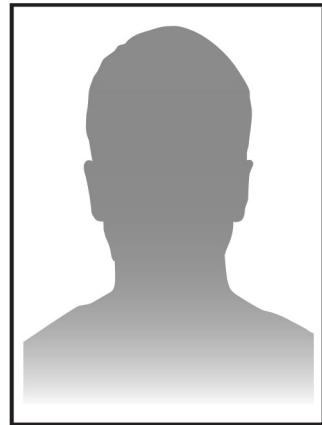
ЛЮБОВ ЛЕГАСОВА,
заступник генерального директора з наукової роботи
Меморіального комплексу «Національний музей історії
Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років»

Персоналії:

біобібліографічні та музейно-документальні археографічні ресурси

АБДУЛЛІН ШАЇХ МАРДАНОВИЧ

командир взводу партизанського загону ім. М.І. Кутузова
з'єднання партизанських загонів Київської області
ім. М.С. Хрущова

Народився 1918 р. у с. Биклян (нині Тукаєвського району Республіки Татарстан, Російська Федерація). Заступник директора Мамадиського педагогічного технікуму (Республіка Татарстан). З 1939 р. – у лавах Червоної армії. Червоноармієць 111-го стрілецького полку 55-ї стрілецької дивізії 4-ї армії Західного особливого військового округу. З кінця червня й до кінця серпня 1941 р. – учасник оборонних боїв на Західному та Центральному фронтах. У вересні 1941 р. воював на київському напрямі у складі 55-ї стрілецької дивізії 66-го стрілецького корпусу 21-ї армії Південно-Західного фронту. Оточенець. Потрапив у полон 18 вересня 1941 р. під Пирятином (Полтавщина). Працював у робочій команді на Пирятинщині. Наприкінці листопада 1941 р. разом із групою військовополонених етапований до табору с-ща Дарниця в Києві. З кінця грудня 1941 р. – в'язень Солом'янського робочого табору для радянських військовополонених (Київ). Табельник. У січні 1942 р. організував і очолив місцеве табірне підпілля. Утік із групою в'язнів-підпільників на початку травня 1943 р. Боєць, командир відділення, командир взводу партизанського загону ім. М.І. Кутузова з'єднання партизанських загонів Київської області ім. М.С. Хрущова. У зв'язку з розформуванням з'єднання в жовтні – грудні 1943 р. повернувся до рідного села. По закінченні війни жив і працював у Татарській АРСР (нині Республіка Татарстан, Російська Федерація). Закінчив Іжевський педагогічний інститут (нині Удмуртська Республіка, Російська Федерація). Працював директором середньої школи.

Нагороди: ордени – Вітчизняної війни II ст., Червоної Зірки; медаль «Партизану Вітчизняної війни» I ст. та інші.

Вибрана бібліографія

Україна партизанська. Партизанські формування та органи керівництва ними (1941–1945 рр.). – С. 113 – 114;
Історія великих страждань. Нацистські табори для радянських військовополонених у м. Славуті на Хмельниччині: дослідження, документи, свідчення. – К., 2011. – С. 190.

Фонди МКНМІВВВ**Документи**

Лист-спогад до С.С. Смирнова. 1958 // КН-217898/1. – Д-36329/1.

Лист-спогад до С.С. Смирнова. 1962 // КН-217898/2. – Д-36329/2.

АМІЄВ ХАЛІД ІЗМАЙЛОВИЧ

начальник штабу
 Ружинського партизанського загону (Житомирщина)

Народився 1904 р. у с. Кармаскали (нині Республіка Башкортостан, Російська Федерація). По закінченні навчання вчителював у Томську. З 1926 р. – у лавах Червоної армії. Відбував службу в Одеському військовому окрузі. У червні 1941 р. – майор, начальник штабу 47-го мотострілецького полку 47-ї танкової дивізії 9-ї армії Південного фронту. Учасник оборонних боїв у районі Ізмаїла (Одещина). На початку липня 1941 р. – у складі 6-ї армії Південно-Західного фронту. Учасник Київської оборонної операції. У полоні з кінця вересня 1941 р. Пройшов по етапу пересильні гітлерівські табори для радянських військовополонених у Білій Церкві (Київщина), у Луцьку (Волинь). Утік (середина листопада 1941 р.). Переховувався по селах. З травня 1942 р. до кінця 1943 р. – начальник штабу Ружинського партизанського загону (Житомирщина). У січні 1944 р. – майор, в. о. начальника штабу 887-го стрілецького полку 211-ї стрілецької дивізії 38-ї армії 1-го Українського фронту. З кінця 1944 р. – підполковник, начальник оперативного відділу штабу 211-ї стрілецької дивізії 38-ї армії 1-го Українського фронту. Учасник визволення Правобережної України, Польщі, боїв на території Чехословаччини.

Нагороди: ордени – Червоного Прапора, Вітчизняної війни I, II ст., Червоної Зірки та інші.

Фонди МКНМІВВВ**Фото**

Х.М. Амiev. 1944 // КН-25601. – Ф-7333.

Речі

Планшет. [1944 – 1945] // КН-25600. – РШ-248.

Топографічна карта. Житомир.

1941 р.

3 позначки про рейд Житомирського партизанського з'єднання на Рівненщину з 28.12.1943 р. до 11.01.1944 р.

Фонди МКНМІВВВ. – КН-24038. – Д-4884.

Види сильна метель, пурга. Звела і в селі дом. Мать купу-лась потому, что кругом окола полиши, ридом с нами мид подиши. Своего браташу 11-го летнего Ваню, с его товарищем и повела в другую комнату, взяла лист бумаги и гоним- вот селя перешли всех мужчин всаноблавиных, которые есть в селе, и количество 150 человек. Вручила этот список ребята, чтоб они каждому из-тели села дали пох расписку и об-являя, что сегодня будет собор-ние, чтоб они все пришли. Я велюму всоруженная и гоним- по по-чению штаба партизанского отряда и пригласила сюда организовать самооборону потому, что в каждом селе имеются самооборона, в на-ше село является контрольно-инспекция сельской власти по связи партизаны ни в одном селе не приняли боя, и в нашем селе был настояли боя- на каком это, гоним, основаны? Я ни рассказыва все подробно с партизанах и гоним неужели ни буди вызвать против своих? Пусть, гоним полиши тоже пододдут и отолу, пусть продумает что надо делать в такое время. Тут занисалось 120 человек и в том числе полшина. Предупредила все, что завтра, в 6 час. утра все должны явиться своих дворах и нач-ать в своей квартире. *Ниже описывается время организации, рассказыва о том, как отомстили в час 30 бойцов партизан, как напали на село над селом.*

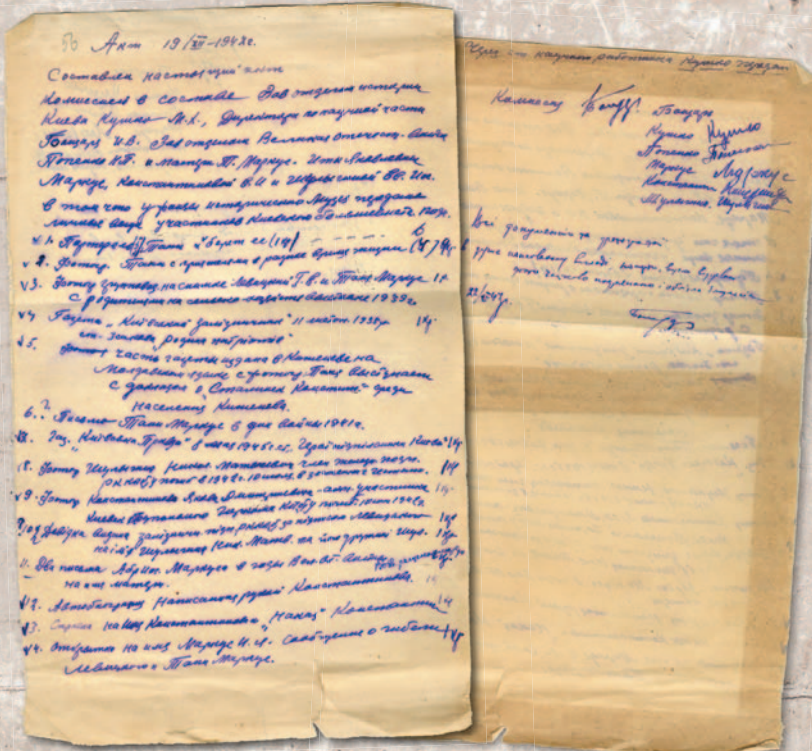
На другой день, я все спала, но мне уже стучит и го-ворит, что все па-чехал, товарища, командир, мне приказание выпис-ненис/зуту/. Обоз танкуша на все село. Ми показали вы две и не хид-ду по двору нагрузили оружия. Тут ми вывели : 5 ручных пула-матов, 1 станичный пулемет, 12 автоматов, очам ниго боеприпасов ми, патронов, все это ми привезли и сгрузили в авто, в сарае, преду-предия, что сегодня че в 6 час. вечера все должны явиться и жде-ла на собрание, для оформления командования отряда самообороны. Сама же поехала в расположение штаба отряда и доложила, что само обора и село Денисовка организована и ожидает всякого сигнала по оформлению командования. Сабуров мне не спарил, потом гоним Богатыря-тиу заприти, потом. Ми приехали в Денисовку- Сабу-ров, Богатырь, Реве и Я. Дригачев, втреху в школе полно, куду наби-битком и нас встречают владисментами и криками "ура". *Ниже описывается как были организованы самооборонные формирования. Богатырь оделал на этом собрании очень короткий доклад. Выбрал ми командира отряда самообороны, полагатюна роль, комиссара и поменяв ми успеха в работе уехали. Эта группа стала охранять село уже не от партизан, а от немцев и отряд этот все больше и больше рос и был назван партизанским отрядом, им. Руднева.*

Текст бесіди співробітника Комісії з історії Великої Вітчизняної війни при АН УРСР з М.І. Кеніною (фрагмент). 1947 р.

Фонди МКНМІВВВ. – КН-258880.

Грамота про присвоєння звання Героя України Т.Й. Маркус (посмертно).
21.09.2006 р.
Фонди МКНМІВВВ. – КН-229939. – Д-42906.

Акт прийому музейних предметів, складений членами комісії Державного історичного музею УРСР з рідними загиблих київських підпільників, зокрема з матір'ю Т.Й. Маркус.
19.12.1948 р.
Більшість особистих матеріалів Т.Й. Маркус, указаних в акті, зберігаються у фондах Меморіального комплексу.
Фонди МКНМІВВВ. – КН-258941. – Д-62995.

Уважаемому директору
партизанского Музея города Киева

После автомата, который мне подарил белорусский партизан имени Котовского в период моего нахождения в тылу врага в 1944 году.

Хочу сообщить об обстоятельствах, послужившие поводом к этому подарку:

Тогда мой полк имени Руднева стоял на аэродроме соединения Комарова, который действовал в Белоруссии. Мой полк помог им во время наступления немецких захватчиков и отогнал от аэродрома противника.

За это Котовский отряд руками партизан изготовил самодельный автомат для друзей и связи между украинскими и белорусскими партизанами, который состоит из следующих частей:

Ствол сделан из изпорченной винтовки, кожух сделан из велосипедной трубы, задняя часть сделана из водопроводной трубы, затвор сделан из простого железа, пружины сделаны из оббитого самолета.

Остальные части сделаны из разного сборного металла.

Этот сборный автомат стреляет как настоящий автомат и в боях показал прекрасные качества.

Так как этот подарок для Музея имеет большое значение. Буду просить, в благодарность моей в Дни 70-летия Советской Украины, а именно в пятницу и субботу лежат переломанный мой автомат, рядом положить и этот автомат.

Прикрепил две фотокарточки и прошу если возможно сменить старую и заменить новой.

Прошу дать справку тов. Шуляк о принятии этого автомата.

С коммунистическим приветом *Д.И. Бакрадзе* (Д.И. Бакрадзе)

21 июля 1950г.

Министерство Госбезопасности
Грузинской ССР
УПРАВЛЕНИЕ МИЛИЦИИ

20 июля 1950 г. гор. Кобулети

РАЗРЕШЕНИЕ № 27

Выдано с. Шингис-серау
Белорусской армии СССР
указать каким учрежд. котор. был выдан

Находящемуся Милиции
указать точный адрес

На перевозку до сел. дороги
указать каким транспортом

и способом перевозки, ручн. или отдельн. выг. и т. д.
ручной с надбвю

от Милиции
указать отделение отправителя

по г. Киев
указать отделение назначения

Билетом или
билетом без номера

Лицом ответственным за получение и перевозку груза — является Шуляк Диск.
указать фамилию, имя, отчество, серию и № записка

ПРИМЕЧАНИЕ: При сдаче груза охр.ной МПС или Министерства Морского и Речного флота, эта графа не заполняется — прогнорировать.

Действительно в течение 6 месяцев со дня выдачи, по истечении указанного срока, груз и отправка не признаются.

Нач. Опер. Отд. УМ МГБ ГССР

М. П. *Шуляк*

Автомат Д.И. Бакрадзе (саморобний). 1943 – 1944 рр.
Додатки: лист Д.І. Бакрадзе до дирекції республіканської партизанської виставки.
21.07.1950 р.; дозвіл МДБ Грузинської РСР на вивіз автомата із Тбілісі до Києва.
20.07.1950 р.
Фонди МКНМІВВВ. – КН-21374. – 3Т-459.